

Denne artikel er udgivet i det elektroniske tidsskrift
Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet
(Proceedings from the Annual Transport Conference
at Aalborg University)
ISSN 1603-9696
<https://journals.aau.dk/index.php/td>

Opskriften på supercykelstier – 13 års erfaringer samlet i et koncept

Signe Helledi, BL9X@kk.dk

Sekretariatet for Supercykelstisamarbejdet i hovedstadsregionen

Abstrakt

Siden 2009 har Supercykelstisamarbejdet i Region Hovedstaden udviklet og finjusteret metoderne og standarderne for, hvordan man anlægger supercykelstier. Standarderne for supercykelstier blev først gang konceptualiseret i 2011. Siden da er standarderne og metoderne blevet udviklet og forbedret af flere omgange både på baggrund af konkrete erfaringer med at anlægge konkrete supercykelstier og i takt med at der er kommet ny viden på cykelinfrastruktur området. Standarderne og metoderne til at anlægge supercykelstier er ikke færdigudviklet men i konstant udvikling. Derfor har Supercykelstisamarbejdet samlet standarder og metoder for at lave supercykelstier i et samlet koncept: Konceptet for supercykelstier. Konceptet er et online redskab der skal gøre det lettere for kommunale cykelplanlæggere og andre der arbejder med supercykelstier at blive vejledt og guidet, når en supercykelsti skal anlægges.

Succesfuldt tværkommunalt samarbejde

Supercykelstierne er det tredje ben i den regionale transportplanlægning i hovedstadsregionen. Et sammenhængende net af høj kvalitets cykelpendlerruter, som er kendetegnede ved en ensartet høj standard ikke blot i forhold til anlæg men også i forhold til genkendelighed og synlighed.

31 kommuner og Region Hovedstaden samarbejder om at etablere gode cykelforbindelser på tværs af kommunegrænser, der skal gøre det nemmere og mere sikkert for pendlere at vælge cyklen som transportmiddel. Supercykelstierne er planlagt så de forbinder arbejdspladser, uddannelsesinstitutioner og boligområder i et sammenhængende net, der forbinder kommuner og er lette for pendlere at orientere sig på.

I dag forbinder supercykelstinettet i hovedstadsregionen 19 kommuner via 11 etablerede supercykelstier, men nettet udvides hvert år. Visionen for samarbejdet er at skabe et net, der binder kommuner og regionen sammen med over 60 supercykelstier – svarende til mere end 850 kilometer supercykelsti.

På de ti evaluerede supercykelstier er der målt en gennemsnitlig stigning på ruterne på 38 % fra før de blev etableret til umiddelbart efter. 13 % af de nye cyklister på supercykelstierne valgte tidligere bilen. Den gennemsnitlige turlængde på ruterne er 13 km. Efter færdiggjort ruteevaluering monitorerer Supercykelstisamarbejdet stadig cykeltrafikkens udvikling på ruterne. Og her er der registreret en stadigt

stigende popularitet. Tællinger viser en gennemsnitlig stigning på 75 % i cykeltrafikken på ruterne fra før de blev etableret sammenlignet med tællinger fra 2021.

De store stigninger i cykeltrafikken på supercykelstinet kan blandt andet tilskrives netværkseffekten mellem de etablerede ruter - og hermed det fælles, tværgående samarbejde, som de 31 kommuner i Supercykelstisamarbejdet har opbygget over de sidste 13 år.

Et fælles koncept

I hovedstadsområdet løber supercykelstier oftest på eksisterende infrastruktur. Derfor består realiseringen af supercykelstier også ofte af etablering af missing links for at få en sammenhængende rute og opgradering af eksisterende infrastruktur til supercykelstandarder. Da cykelinfrastruktur typisk er på kommunale veje, er det oftest også kommunerne, der har vejmyndigheden. I Supercykelstisamarbejdets 31 kommuner er omgivelserne og de geografiske og organisatoriske præmisser ofte meget forskelligartede. Det stiller særlige krav til både fleksibilitet og genkendelighed i konceptet for de tværkommunale supercykelstier. Brugere af supercykelstierne har ikke nødvendigvis for øje hvilken kommune de befinder sig i. I stedet fokuserer de på kvaliteten af den infrastruktur de cykler på, og om det er muligt at finde vej. Så for at sikre den gode cykleoplevelse på regionalt plan er det derfor væsentligt at fokusere på en høj grad af sammenhæng, fælles standarder og koordinering mellem kommunerne. Derfor er et forståeligt og fælles koncept, der bygger bro over hele processen fra planlægning, anlæg, formidling, evaluering og vedligehold afgørende. Derfor har Supercykelstisamarbejdet samlet anbefalinger til standarder og metoder for at realisere supercykelstier i et samlet fælles koncept: Konceptet for supercykelstier.

Standarderne for supercykelstier blev først gang konceptualiseret i 2011. Standarderne og metoderne er igennem årene blevet finjusteret, udviklet og forbedret af flere omgange både på baggrund af konkrete erfaringer med at anlægge konkrete supercykelstier og i takt med at der er kommet ny viden på cykelinfrastruktur området.

Processen for at lave supercykelstier strækker sig fra udpegning og politisk godkendelse af supercykelstikorridorer, indledende rute-screeninger og møder mellem kommune- og vejmyndigheder, over valg og etablering af infrastrukturløsninger, til den endelige kommunikationsstrategi og evalueringskoncept og fælles vedligeholdelsesarbejde. Derfor er det vigtigt at have en 'opskrift' til at guide processen for at sikre et godt samarbejde, en fælles forståelse for mulige løsninger og en fælles standard for supercykelstiruter af høj kvalitet på tværs af hele regionen.

Konceptet indeholder anbefalinger og vejledning til metoder og beskrivelse af standarder for de fem trin i supercykelsti-processen:

Planlægning:

Dette afsnit beskriver hvilke principper, der ligger bag udvælgelsen af et supercykelstinetværk og de enkelte supercykelsti-ruter. Der er vejledninger til at lave potentialeanalyser i forskellig skala, hvordan supercykelstiruter navngives og nummereres samt vejledning til at udføre første screening af opgraderingspotentialerne. Derudover beskriver afsnittet også hvordan et tværkommunalt samarbejde kan organiseres og forskellige finansieringsmuligheder.

Design og Anlæg:

Her bliver anbefalinger til hvilke standarder, der gælder for infrastrukturløsningerne på supercykelstierne, beskrevet. Afsnittet indeholder anbefalinger til blandt andet stibreder, belægning, krydsninger, belysning, indretning af signalanlæg, cykelgader, supercykelstier igennem hovedgader, kobling mellem supercykelstier og kollektive transportknudepunkter, rutevejledning og meget mere.

Kommunikation:

En vigtig del af supercykelstiernes succes er kommunikation. Derfor beskriver dette afsnit af konceptet anbefalinger til hvordan man kommunikerer "om og i forbindelse med en konkret supercykelstirute" og

”generelt om supercykelstiprojektet”. Afsnittet beskriver, hvordan man kommunikerer til forskellige målgrupper – fx borgere, politikere og andre interessenter, og anbefalinger til hvordan man laver vellykkede kampagner.

Effektmåling

Ensartede og gentagne målemetoder gennem 13 år har været med til at dokumentere supercykelstiernes succes. Det er fast procedure at en supercykelsti bliver evalueret, når den bliver opgraderet, ved en førmåling inden anlæg går i gang og en eftermåling et år efter den er blevet lanceret som supercykelsti. Evalueringsmetoden, som bliver beskrevet i dette afsnit, og samtidig vil afsnittet også beskrive relevansen af løbende monitorering af supercykelstier og andre effektvurderingsmetoder.

Vedligeholdelse

En supercykelsti skal blive ved med at være super efter etablering. Derfor er det vigtigt også at fokusere på løbende drift og vedligehold samt mulighederne for at forbedre og opgradere infrastrukturen. Derfor beskriver dette afsnit anbefalinger til, hvordan man opretholder et højt niveau på supercykelstierne i et tværkommunalt samarbejde – for eksempel hvordan man sikrer ensartethed på tvær af kommunegrænser, hvordan man sikrer et højt driftsniveau hele året, og hvordan der løbende kan laves vurdering af opgraderingspotentialer af supercykelstien.

Konceptet er lavet som et online redskab. Forhåbningen er, at det som online format er med til at gøre konceptet til et tilgængeligt værktøj, der gør det lettere for kommunale cykelplanlæggere og andre der arbejder med supercykelstier at bruge vejledninger og standarder aktivt, når en supercykelsti skal planlægges, etableres, kommunikeres, evalueres og vedligeholdes.